

ERIN MORGENSTERN

NOĆNI CIRKUS

NOĆNI CIRKUS

ERIN MORGENSTERN

„Svet čudesa u kojem nestvarno postaje stvarno, a atmosfera
i prostor odišu umetnošću.”

– *Kansas City Star*

Biblioteka
AVANTURA REČI

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Erin Morgenstern
“The Night Circus”

Copyright © 2011 by Night Circus, LLC
This translation published by arrangement with Doubleday,
an imprint of The Knopf Doubleday Publishing Group,
a division of Random House, Inc.
Copyright © 2011 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Dizajn ilustracije na koricama
Helen Musselwhite

ISBN 978-86-7702-245-7

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštampani niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Erin Morgenstern

NOĆNI
CIRKUS

Prevela sa engleskog
Jelena Počuča

Čarobna
knjiga

IŠČEKIVANJE

Cirkus stiže bez upozorenja.

Ne prethode mu nikakva obaveštenja, nema plakata po stubovima u centru grada i bilbordima, nema pomena ni reklama u lokalnim novinama. Jednostavno je tu, a juče ga nije bilo.

Šatre što se dižu visoko ispresecane su crnim i belim prugama, nema rumenih ni zlačanih nijansi. Nema nikakve boje, izuzev obližnjeg drveća i trave na okolnim poljima. Crno-bele pruge na sivom nebu; bezbrojne šatre različitih oblika i veličina, s kitnjastom ogradom od kovanog gvožđa što ih zatače u bezbojan svet. Čak i ono malo tla vidljivo spolja crno je ili belo, obojeno ili posuto prahom, ili promenjeno nekim drugim cirkuskim trikom.

Međutim, nije otvoren za rad. Ne, još ne.

Za samo nekoliko sati svak u gradu je čuo za njega. Vest se do popodneva rašćula i po susednim gradićima. Glas je delotvorniji vid reklame od štampanih reči i uzvičnika na papirnim pamfletima i plakatima. Uzbudljiva je to i nesvakidašnja vest, iznenadno pojavljivanje tajanstvenog cirkusa. Ljudi se čude vrtoglavoj visini najviših šatri. Zure u časovnik unutar kapija, koji niko nije u stanju valjano da opiše.

I u beli natpis na crnoj podlozi obešen na kapiji, natpis koji glasi:

*Otvora se u sumrak
Zatvara u zoru*

„Kakav li je to cirkus otvoren samo noću?“, pitaju ljudi. Niko nema valjan odgovor, a ipak, kako se primiče sumrak, pred kapijom se okupila povelika grupa posmatrača.

I ti si među njima, naravno. Svladala te je znatiželja, kao što znatiželja ima običaj da svlada čoveka. Stojiš na čilećoj svetlosti, s maromom oko vrata podignutom visoko, da te zaštiti od studenog večer-

njeg vetra, čekaš da rođenim očima vidiš kakav se to cirkus otvara tek pošto sunce zađe.

Biletarnica jasno vidljiva iza kapije zatvorena je i zabavljena. Šatre su nepomične, izuzev kad se zamreškaju tek jedva primetno na vetru. Jedini pokret u čitavom cirkusu predstavlja otkucavanje časovnika, ukoliko se takvo vajarsko čudo uopšte može nazvati časovnikom.

Cirkus izgleda napušteno i prazno. No ti ipak misliš da možda osećaš dašak karamela kroz večernji povetarac, pod ostrim mirisom jesenjeg lišća. Suptilnu slatkoću po rubovima studeni.

Sunce sasvim utone iza obzorja i preostala svetlost pređe iz sumraka u tminu. Svet oko tebe uznemirio se od čekanja, pa se vrpolje i stružu stopalima o tlo, žamore o tome kako bi da se okanu tog nastojanja i potraže neko toplije mesto gde bi proveli večer. I sam razmišljaš da li da pođeš kad se desi.

Najpre se začuje tih prasak. Jedva čujan od vetra i razgovora. Tih zvuk nalik zvuku čajnika trenutak pre nego što voda u njemu proključa. A zatim se ukaza svetlost.

Svud preko šatri zatreperiše svetalca, kao da je ceo cirkus prekriven veoma svetlim svicima. Okupljeni svet začuti zagledan u tu svetlosnu paradu. Nekom pokraj tebe ote se glasan uzdah iznenađenja. Detešce pljesne ručicama razdragano tim prizorom.

Kad sve šatre zasvetleše, iskreći na noćnom nebu, ukaže se natpis.

Prostrte po vrhu kapije, skrivene u zavijucima od gvožđa, još svetiljki nalik svicima treperavo ožive. Prasnu kad zasjaju, neke praćene kišom blistavih belih varnica i malo dima. Ljudi najbliži kapiji odmaknu se korak-dva.

Isprva je to samo nasumična šara svetlosti. Ali kako se više njih pali, postaje jasno da su poređane tako da ispisuju slova. Prvo se lako uočava jedno *C*, a za njim sledi još slova. Jedno *q*, čudno, i nekoliko slova *e*. Kad i poslednja sijaličica zasvetli uz prasak, a dim i varnice se razidu, naposletku je čitak, taj složeni usijani natpis. Naginješ se ulevo ne bi li bolje video i čitaš šta piše:

Le Cirque des Rêves

Neki u gomili znalački se osmehuju, a drugi se mršte i upitno pogledaju u susede. Detešce pokraj tebe povuče majku za rukav, preklinjući da dozna šta to piše.

„Cirkus snova“, začuje se odgovor. Curica se oduševljeno osmehne.

A zatim se gvozdena kapija zatrese i otključa, naizgled po sopstvenoj volji. Raskrili se širom, pozivajući svet unutra.

Sad je cirkus otvoren.

Sad možeš da uđeš.

I deo

ZAČETAK

Celina *Le Cirque de Rêves* sačinjena je od niza krugova. Moguće je da se time odaje počast poreklu reči „cirkus“, izvedenoj iz grčkog *kirkos*, što znači krug ili prsten. Mnogo je takvih priznanja fenomenu cirkusa u istorijskom smislu, mada se *Le Cirque de Rêves* teško može nazvati tradicionalnim cirkusom. Umesto jedne jedine šatre unutar koje se nalaze arene, ovaj cirkus sadrži grozdove šatri poput piramida, neke velike a ostale prilično male. Podignute su u kružnim putanjama, omeđene kružnom ogradom. Zavojite i besprekidne.

– FRIDRIK TISEN, 1892.

Sanjar je čovek koji svoj put može da nađe jedino po mesečini, a njegova je kazna što zoru vidi pre ostatka sveta.

– OSKAR VAJLD, 1888.

Neočekivana pošiljka

NJUJORK, FEBRUAR 1873.

Čovek čije je umetničko ime Mađioničar Prospero prima mnogo pošte preko pozorišnog ureda, ali ovo je prvi koverat adresiran na njega koji sadrži samoubilačko pisamce i prvi koji stiže pažljivo priboden za kaputić petogodišnje devojčice.

Advokat koji ju je dopratio do pozorišta ne želi da dá nikakvo objašnjenje uprkos upravnikovom negodovanju, već samo slegne ramenima, skine šešir u znak pozdrava i ostavi je najbrže što može.

Upravnik pozorišta ne mora da pročita tekst s koverte da bi znao za koga je devojčica. Tamne okice što proviruju ispod oblaka neobuzdanih smeđih kovrdža manja su, šira verzija očiju samog mađioničara.

Uzme je za ruku, njeni prstići mlitavo vise među njegovima. Devojčica odbija da skine kaputić iako je u pozorištu veoma toplo i samo nepopustljivo odmahne glavom kad je upita zašto.

Upravnik odvede devojčicu u svoju kancelariju, ne znajući šta drugo da uradi s njom. Ona mirno sedi na neudobnoj stolici ispod niza uramljenih plakata koji reklamiraju minula izvođenja, okružena kutijama karata i priznanica. Upravnik joj donese šolju čaja sa dodatnim grumenom šećera, ali čaj ostaje na radnom stolu, netaknut, i hladi se.

Devojčica se ne miče, ne vrpolti se na stolici. Sedi savršeno mirno, šaka sklopljenih na krilu. Pogled joj je uprt naniže, usredsređen na njene čizme, kojima ne dodiruje sasvim pod. Vrh jedne čizme pomalo je izlizan, ali pertle su svezane u savršene mašne.

Sa drugog dugmeta njenog kaputa visi zapečaćen koverat, dok ne stigne Prospero.

Ona ga začuje pre no što se vrata otvore, njegovi teški koraci odzvanjaju hodnikom, za razliku od odmerenog koraka upravnika, koji je došao i otišao nekoliko puta, tih kao mačka.

„Tu je i... paket za vas, gospodine“, kaže upravnik dok otvara vrata i uvodi mađioničara u skućenu kancelariju, pre no što se iskrade da se

pozabavi ostalim pozorišnim poslovima, ne želeći da prisustvuje tom susretu.

Mađioničar pretražuje pogledom prostoriju, sa svežnjem pisama u ruci, s crnim somotskim plaštom postavljenim nečuveno belom svilom koji pada za njim, očekujući da će ugledati paket umotan u papir ili kakav sanduk. Tek kad devojčica pogleda naviše u njega njegovim očima, on shvati na šta je upravnik mislio.

Prva reakcija Mađioničara Prospera kad upozna svoju kćer jednostavna je izjava: „U, jebote!“

Devojčica se ponovo zagleda u svoje čizme.

Mađioničar zatvori vrata za sobom, spusti svežanj pisama na radni sto pokraj šoljice čaja, ne skidajući pogled sa devojčice.

Strgne koverat s njenog kaputa, ostavivši pribadaču učvršćenu za dugme.

Mada su na pročelju koverta ispisani njegovo umetničko ime i adresa pozorišta, pismo koje izvadi iz nje pozdravlja ga njegovim pravim imenom, Hektor Bouen.

Letimično pročita pismo, nimalo dirnut očigledno zaludnim nastojanjem autora da u njemu probudi bilo kakvo osećanje. Zastaje na jedinoj činjenici koju smatra iole važnom: da je ta devojčica koja mu je ostavljena na staranje očigledno njegova rođena kći i da se zove Silija.

„Trebalo je da te nazove Miranda¹“, kaže čovek po imenu Mađioničar Prospero devojčici dok se smeje sebi u bradu. „Biće da nije imala dovoljno pameti da to smisli.“

Devojčica opet pogleda naviše u njega. Tamne oči se skupe pod njenim viticama.

Šoljica na stolu se zatrese. Mirna površina čaja se ustalasa i po emajlu uzdrhtale šoljice krenu da se šire pukotine, a potom se cvetni porcelan sruči u paramparčad. Hladni čaj prospe se na tacinu i prolije na pod, ostavljajući lepljive tragove po uglačanom drvetu.

1 Kći vojvode Prospera iz Šekspirove *Bure*. (Prim. prev.)

Sa mađioničarevih usana nestade osmeha. Pogleda natrag u sto namrštena čela i prosuti čaj krene da se vraća s poda. Napukle i polomljene krhotine usprave se i počnu da se spajaju oko tekućine dok šoljica ponovo ne bude čitava i na svom mestu, a meki pramičci pare izvijaju se uvis iz nje.

Devojčica zuri u šoljicu, razrogačenih očiju.

Hektor Bouen obujmi kćerkino lice šakom u rukavici i pažljivo joj se zagleda u lice na časak, pa je pusti, ostavivši joj duge crvene tragove prstiju po obrazima.

„Mogla bi da budeš zanimljiva“, reče.

Devojčica ne odgovori.

Predstojećih nedelja nekoliko će puta pokušati da joj promeni ime, ali ona se neće odazivati ni na jedno osim na Silija.

*

Nekoliko meseci kasnije, kad mađioničar reši da je spremna, i sam napisa pismo. Ne navede nikakvu adresu, ali pismo svejedno stiže na svoje odredište preko okeana.

Opklada dva gospodina

LONDON, OKTOBAR 1873.

Večeras je poslednja predstava veoma ograničenog angažmana. Mađioničar Prospero odavno nije počastvovao londonsku pozornicu svojim prisustvom i angažovan je za samo jednu nedelju nastupa, bez matinea.

Iako preterano skupe, karte su se prilično brzo rasprodale i pozorište je krcato, mnoge žene drže lepeze pri ruci da hlade njima dekoltee i rasteruju tešku sparinu koja prožima vazduh uprkos jesenjoj studeni napolju.

U jednom trenutku te večeri, svaka od lepeza najednom se pretvori u ptčicu, dok čitava jata njih ne polete ukруг po pozorištu uz gromoglasan aplauz. Pošto se svaka ptica vrati i padne na krilo svoje vlasnice u obliku uredno sklopljene lepeze, aplauz je još jači, mada su neke žene suviše zaprepaštene da bi zapljeskale, te prevrću svoje lepeze od perja i čipke u čudu, zaboravivši sasvim na sparinu.

Čovek u sivom odelu koji sedi u levoj loži iznad pozornice ne aplaudira. Ni tom, niti ijednom drugom triku čitave večeri. Posmatra čoveka na pozornici pomnim ispitivačkim pogledom, koji ne posustaje ni trenutka tokom čitave predstave. Ama baš nijednom ne podigne šake u rukavicama da zatapše. Ni obrvu da podigne na majstorije koje izmamljuju uzdahe i pljesak ili povremeni krik iznenađenja ostale ushićene publike.

Po svršetku predstave, čovek u sivom odelu s lakoćom se probija kroz gomilu posetilaca u predvorju pozorišta. Neopaženo se provlači kroz vrata zastrta zavesom koja vode u garderobu iza kulisa. Scenski tehničari i garderoberi ni da ga pogledaju.

Zakuca na vrata na kraju hodnika srebrnim vrhom svog štapa.

Vrata se širom otvore sama od sebe, otkrivajući garderobu u neredu, zidova obloženih ogledalima, a u svakom različit Prosperov odraz.

Frak je lenjo prebacio preko plišane fotelje, a prsник mu visi raskopčan preko košulje sa čipkanim obrubom. Cilindar koji je veoma značajan u njegovim nastupima počiva na stalku za šešire pored.

Taj je čovek izgledao mlade na pozornici, godina skrivenih pod bleskom pozorišnih svetala i slojeva šminke. Lice u ogledalima je naborano, kosa veoma seda. No ima nečeg mladog u osmehu koji mu se rastegne od uva do uva čim spazi čoveka koji stoji na vratima.

„Nije ti se dopala, zar ne?“, upita, ne okrećući se od ogledala, obraćajući se sablasno sivom odrazu. Otre debeli sloj pudera s lica maramicom koja je nekada možda i bila bela.

„I meni je drago što te vidim, Hektore“, kaže čovek u sivom odelu, tiho zatvorivši vrata za sobom.

„Svaki detalj ti je bio odvratan, rekao bih“, reče Hektor Bouen kroz smeh. „Posmatrao sam te, ne pokušavaj da porekneš.“

Okrene se i pruži ruku, koju čovek u sivom odelu ne prihvati. Na to Hektor slegne ramenima i dramatično mahne prstima prema suprotnom zidu. Plišana fotelja klizne napred iz ugla pretrpanog kovčezima i maramama, a frak se vine uvis s nje poput senke i poslušno se obesi u ormar.

„Sedi, molim te“, kaže Hektor. „Ali bojim se da nije baš tako udobna kao one gore.“

„Ne mogu reći da odobravam takve predstave“, kaže čovek u sivom odelu dok skida rukavice i stresa njima prašinu s fotelje pre no što sedne. „Proturanje obmana kao trikova i iluzija. Naplaćivanje ulaza.“

Hektor baci maramicu prekrivenu puderom na sto prepun četkica i metalnih kutijica masne farbe.

„Nijedan živi stvor u toj publici ni na tren nije poverovao da je ono što ja radim tamo gore stvarno“, kaže on pokazujući put pozornice. „U tome je lepota toga. Jesi li video kakve sve novotarije ti *mađioničari* prave kako bi izveli najobičnije trikove? Oni su gomila ribe pokrivena perjem koja nastoji da ubedi publiku da zna da leti, a ja sam jednostavno ptica među njima. Publika nije u stanju da uvidi razliku, osim što zna da sam bolji u tome.“

„To nimalo ne umanjuje neozbiljnost tvog nastojanja.“

„Ti ljudi stoje u redovima da bi bili obmanuti“, Hektor će. „Ja mogu da ih obmanem lakše od većine. Rekao bih da je šteta da propustim takvu priliku. A i plaća se mnogo više nego što misliš. Jesi li za piće? Ima boca skrivenih ovde negde, mada nisam sasvim siguran ima li čaša.“ Pokušava da raspremi sto, gurajući u stranu hrpe novina i kaveza bez ptica.

„Ne, hvala“, reče čovek u sivom odelu, pa se pomeri u fotelji i položi šake na dršku štapa. „Tvoj mi je nastup bio zanimljiv, a reakcija publike pomalo zbunjujuća. Nedostajalo ti je preciznosti.“

„Ne mogu da budem predobar ako hoću da veruju da sam ujdurma kao i oni ostali“, odvrati Hektor kroz smeh. „Hvala ti što si došao i istrpeo moju predstavu. Iznenađen sam što si se uopšte pojavio, već sam bio počeo da gubim nadu. Rezervisao sam ti onu ložu za čitavu nedelju.“

„Ne odbijam pozive često. U tvom pismu piše da imaš nekakav predlog za mene.“

„Imam, doista!“, reče Hektor i udari dlanom o dlan u jednom jedinom oštrom pljesku. „Nadao sam se da si možda raspoložen za igru. Odavno se nismo igrali. Mada prvo moraš da upoznaš moj novi projekat.“

„Stekao sam utisak da si digao ruke od podučavanja.“

„Jesam, ali ovo je bila jedinstvena prilika kojoj nisam mogao da odolim.“ Hektor priđe vratima gotovo sasvim skrivenim dugim stojećim ogledalom. „Silija, najmilija“, poviče u susednu prostoriju pa se vrati na svoju stolicu.

Trenutak kasnije na vratima se pojavi devojčica, odevena prelepo za svoje haotično otrcano okruženje. Sva u tračicama i čipki, savršena poput nove novcrite lutke iz izloga, ako se izuzme nekoliko divljih kovrdža uteklih iz njenih pletenica. Okleva, stojeći na pragu, kad vidi da njen otac nije sam.

„Sve je u redu, mila. Uđi, uđi“, kaže Hektor i zamahne rukom pozivajući je unutra. „Ovo je moj prijatelj, nema potrebe da se stidiš.“

Devojčica se primakne nekoliko koraka i savršeno nakloni, a čipkani porub njene haljine dodirne izlizane podne daske.

„Ovo je moja kći, Silija“, kaže Hektor čoveku u sivom odelu, spustivši šaku na devojčicinu glavu. „Silija, ovo je Aleksander.“

„Milo mi je“, ona će. Glas joj je tek za nijansu glasniji od šapata i niži no što bi se očekivalo od glasa devojčice njenog uzrasta.

Čovek u sivom odelu učtivo joj klimne glavom.

„Voleo bih da pokažeš ovom gospodinu šta umeš da uradiš“, kaže Hektor. Izvadi srebrn džepni sat na dugom lancu iz svog prsnika i stavi ga na sto. „Hajde.“

Devojčicine oči se razrogače.

„Rekao si da to ne radim ni pred kim“, ona će. „Naterao si me da obećam.“

„Ovaj gospodin nije bilo ko“, odgovori Hektor kroz smeh.

„Rekao si da nema izuzetaka“, buni se Silija.

Njenom ocu osmeh iščezne sa usana. Uhvati je za ramena i pogleda strogo u oči.

„Ovo je veoma poseban slučaj“, kaže on. „Molim te, pokaži ovom gospodinu šta umeš da uradiš, baš kao na časovima.“ Gurne je prema stolu sa satom.

Devojčica ozbiljno klimne glavom i preusmeri pažnju na sat, šaka sklopljenih iza leđa.

Posle jednog trenutka sat se polako zarotira, okrećući se u krugovima na površini stola, vukući za sobom lanac u spirali.

Zatim se sat digno sa stola, poleti uvis i ostane da lebdi u vazduhu kao da se održava na vodi.

Hektor pogleda u čoveka u sivom odelu da vidi njegovu reakciju.

„Upečatljivo“, reče čovek. „Ali veoma prosto.“

Silija namršti čelo iznad tamnih očiju i sat se raspe, a zupčanici se prospu po vazduhu.

„Silija“, prekori je otac.

Ona pocrveni zbog oštine njegovog tona i promrmlja izvinjenje. Zupčanici doplove natrag do sata i vrate se natrag na svoja mesta dok

sat ponovo ne bude ceo, a kazaljke otkucavaju sekunde kao da se ništa nije dogodilo.

„E ovo je već malo upečatljivije“, priznade čovek u sivom odelu. „Ali ćudljiva je.“

„Mlada je“, reče Hektor, milujući Siliju po glavi i ne obazirući se na njeno mrštenje. „Ume ovo posle manje od godinu dana učenja, a kad odraste, biće nenadmašna.“

„Mogao bih da uzmem bilo koje dete sa ulice i da ga naučim toliko.“

Nenadmašna je stvar tvog subjektivnog mišljenja, koje je vrlo lako opovrgnuti.“

„Ha!“ uzvikne Hektor. „Dakle, voljan si da se igraš.“

Čovek u sivom odelu okleva samo časak pa klimne glavom.

„Nešto malo složenije nego prošlog puta, ali da, moglo bi se reći da sam zainteresovan“, reče. „Verovatno.“

„Naravno da će biti složenije!“ Hektor će. „Imam prirodan talenat da se igram njim. Ne pada mi na pamet da *to* stavim na kocku radi nečeg jednostavnog.“

„Prirodan talenat je nepouzdana pojava. Možda je posredi sklonost, ali urođena sposobnost je veoma retka.“

„Ona je moje dete, naravno da ima urođenu sposobnost.“

„Priznaješ da je imala časove“, kaže čovek u sivom odelu. „Kako možeš da budeš siguran?“

„Silija, kad si počela sa časovima?“, upita Hektor, ne pogledavši je.

„U martu“, odgovori ona.

„Koje godine, mila?“, dodade Hektor.

„Ove godine“, odvrati ona, kao da je to izuzetno glupo pitanje.

„Osam meseci časova“, pojašnjava Hektor. „Sa samo šest godina starosti. Ako se dobro sećam, ti ponekad počinješ sa svojim učenicima malo mlađim od nje. Silija je očigledno naprednija nego što bi bila da nema prirodan dar. Mogla je da podigne pogledom taj sat pri prvom pokušaju.“

Čovek u sivom odelu usmeri pažnju na Siliju.

„Slomila si ga slučajno, zar ne?“, upita je, pokazujući glavom prema satu položenom na stolu.

Silija se namršti i slabašno klimne glavom.

„Posедуje neobičnu kontrolu za nekog tako mladog“, kaže on Hektoru. „Ali takva čud je uvek nezgodan elemenat. Može dovesti do plahovitog ponašanja.“

„Ili će je prerasti ili će naučiti da je obuzda. To je posve zanemarljivo.“

Čovek u sivom odelu ne skida oči sa devoјčice, ali obraća se Hektoru kada govori. Silijinim ušima zvukovi se više ne pretaču u reči i ona se namršti kad i odgovori njenog oca poprime istu zbrkanost.

„Stavio bi rođeno dete na kocku?“

„Neće izgubiti“, odvrati Hektor. „Predlažem ti da nađeš učenika od kojeg ti neće biti teško da se rastaneš, ako već nemaš nekog viška.“

„Pretpostavljam da njena majka nema nikakvo mišljenje o ovome?“

„Dobro pretpostavljaš.“

Čovek u sivom odelu posmatra devoјčicu neko vreme pre no što ponovo prozbori, a ona i dalje ne razume reči.

„Shvatam tvoju uverenost u njenu sposobnost, ali ipak ti savetujem da makar uzmeš u obzir mogućnost da možeš da je izgubiš, ukoliko se takmičenje ne završi u njenu korist. Naći ću igrača koji će je istinski izazvati. U protivnom nemam razloga za učestvovanje. Njena pobeda ne može da bude zagarantovana.“

„Spreman sam da prihvatim taj rizik“, odvrati Hektor i ne pogledavši u kćerku. „Ukoliko želiš da to ozvaničimo ovde i sada, samo izvoli.“

Čovek u sivom odelu pogleda ponovo u Siliju, i kad progovori, ona ponovo razume reči.

„Vrlo dobro“, kaže klimajući glavom.

„Učinio je da ne čujem dobro“, prošapne Silija kad se otac okrene prema njoj.

„Znam, najmilija, i to nije bilo učtivo“, reče Hektor i odvede je do fotelje, gde je onaj čovek proučava očima gotovo jednako svetlim i sivim kao što je njegovo odelo.

„Jesi li oduvek umela da radiš takve stvari?“, pita je on, ponovo pogledavši u sat.

Silija klimne glavom.

„Mo... moja mama je govorila da sam đavolje dete“, izusti tiho.

Čovek u sivom odelu se nagne napred i prošapne joj nešto na uvo, suviše tiho, tako da njen otac ne čuje šta. Osmejak joj ozari lice.

„Ispruži desnu šaku“, kaže joj, pošto se ponovo nasloni u fotelji. Silija odmah ispruži šaku, okrenutu dlanom nagore, ne znajući šta da očekuje. Međutim, čovek u sivom odelu ne stavi ništa na njen rašireni dlan. Umesto toga joj okrene nadlanicu i skinе srebrni prsten sa svog malog prsta. Stavi joj ga na kažiprst, iako prevelik za njene tanke prstiče, držeći je drugom rukom oko ručnog zgloba.

Silija zausti da izloži očiglednu činjenicu da joj prsten, iako veoma lep, ne odgovara, kad shvati da joj se smanjuje na ruci.

Njeno trenutno oduševljenje tim prilagođavanjem razori bol, koji usledi kad prsten nastavi da joj se sužava oko prsta, pekući joj kožu dok joj se metal zariva u meso. Pokuša da se istrigne, ali čovek u sivom odelu čvrsto joj drži zglob.

Prsten se istanji i iščeznu, ostavivši samo svetlocrven ožiljak oko Silijinog prsta.

Čovek u sivom odelu pusti joj ruku i ona koraknu unazad, pa se povuče u ugao i zagleda u svoju šaku.

„Dobra devojčica“, teši je otac.

„Trebaće mi vremena da priprelim svog igrača“, reče čovek u sivom odelu.

„Naravno“, kaza Hektor. „Odvoji koliko god ti vremena treba.“ Ski-de srebrni prsten sa svoje šake i stavi ga na sto. „Za tvog, kad ga nađeš.“

„Ne bi radije da to uradiš lično?“

„Verujem ti.“

Čovek u sivom odelu klimne glavom i izvadi maramicu iz sakoa, pa podigne prsten ne dodirujući ga i stavi ga u džep.

„Iskreno se nadam da ne radiš ovo jer je prošlog puta pobedio moj igrač.“

„Naravno da ne“, odvrati Hektor. „Radim ovo zato što imam igrača koji može da pobedi svakog protivnika kojeg izabereš i zato što su se vremena dovoljno promenila da igra bude zanimljiva. Osim toga, verujem da ukupni rezultat naginje u moju korist.“

Čovek u sivom odelu to ne ospori, samo posmatra Siliju istim ispitivačkim pogledom. Ona pokuša da mu se skloni iz vidokruga, ali soba je premalena.

„Pretpostavljam da već imaš neko mesto na umu?“, upita on.

„Ne baš“, odvrati Hektor. „Mislio sam da bi bilo zabavnije da ne bude ograničenja što se mesta tiče. Neka to bude elemenat iznenađenja, ako se slažeš. Poznajem jednog pozorišnog producenta ovde u Londonu koji će biti voljan da prikaže nešto neobično. Daću mu koji mig kad dođe trenutak i siguran sam da će smisliti nešto prigodno. Bolje je da se sve odvije na neutralnom terenu, mada sam mislio da bi ti voleo da počnemo na tvojoj strani bare.“

„Kako se zove taj gospodin?“

„Lefevr. Čandreš Lefevr. Kažu da je vanbračni sin indijskog princa ili tako nekako. Majka mu je bila neka skitnica ili balerina. Imam njegovu posetnicu negde u ovom neredu. Dopašće ti se, veoma je slobodouman. Bogat, ekscentričan. Pomalo neurotičan, pomalo nepredvidljiv, ali pretpostavljam da je to suštinski deo umetničkog temperamenta.“ Gomila papira na obližnjem radnom stolu pomeri se i promeša dok jedna posetnica ne izroni na površinu i zaplovi kroz prostoriju. Hektor je uhvati i pročita, a potom preda čoveku u sivom odelu. „Priređuje prekrasne zabave.“

Čovek u sivom odelu gurne posetnicu u džep i ne pogledavši je.

„Nisam čuo za njega“, kaže. „I ne volim javna mesta za takve stvari. Razmotriću to.“

„Koješta, dvostruko je zabavnije baš zbog javnog mesta! Ono unosi toliko ograničenja, toliko podsticajnih parametara kojima valja izvrdati.“

Čovek u sivom odelu razmisli o tome na časak pa klimne glavom.

„Imamo li klauzulu o razotkrivanju? Bilo bi pošteno, s obzirom na to da znam kojeg si igrača izabrao.“

„Hajde da nemamo nikakve klauzule osim osnovnih pravila uplitanja i vidimo šta će biti“, predloži Hektor. „Želim da pomerim granice sa ovim. Nema ni vremenskih ograničenja. Daću ti čak i prvi potez.“

„Vrlo dobro. Dogovorili smo se. Javiću se.“ Čovek u sivom odelu ustane, otresajući nevidljivu prašinu sa rukava. „Bilo je zadovoljstvo upoznati te, gospođice Silija.“

Silija se još jednom savršeno pokloni, sve vreme ga motreći opreznim pogledom.

Čovek u sivom odelu pozdravi Prospera tako što nakratko skinе šešir, pa nečujno izađe iz odaje i iz pozorišta, krećući se kao senka, te iskorači na ulicu.

*

U svojoj garderobi Hektor Bouen se smeje sebi u bradu dok njegova kći ćutke stoji u uglu, zagledana u ožiljak na svojoj šaci. Bol čili brzo kao i sam prsten, ali svež crveni trag ostaje.

Hektor uzme srebrni džepni sat sa stola i uporedi vreme sa časovnikom na zidu. Polako navija sat, netremice zagledan u kazaljke dok se vrte po licu sata.

„Silija“, kaže ne gledajući u nju, „zašto navijamo naš sat?“

„Zato što sve zahteva energiju“, izdeklamuje ona poslušno, pogleda i dalje uprtog u svoju šaku. „Moramo da uložimo trud i energiju u sve što želimo da promenimo.“

„Vrlo dobro.“ Blago protrese sat i vrati ga u džep.

„Zašto si nazvao onog čoveka Aleksander?“, upita Silija.

„To je glupo pitanje.“

„On se ne zove tako.“

„Ma je li? A otkud bi ti to mogla da znaš?“, upita Hektor svoju kćer, podigavši joj bradu da je gleda pravo u lice i proceni izraz u njenim tamnim očima.

Silija zuri u njega, ne znajući kako da objasni. Priziva u misli lik čoveka u sivom odelu sa svetlim očima i grubim crtama lica, nastojeći da dokuči zašto mu to ime ne pristaje.

„To nije pravo ime“, reče ona. „To nije ime koje uvek nosi sa sobom. To je ime koje nosi kao šešir. Tako da može da ga skine kad zaželi. Kao ti ime Prospero.“

„Pametnija si nego što sam i mogao da se nadam“, Hektor će, ne trudeći se da ospori niti potvrdi njeno mudrovanje o nomenklaturi njegovog kolege. Skine svoj cilindar sa stalka i stavi joj ga na glavu, gde ovaj klizne naniže i sakrije njen upitni pogled kavezom od crne svile.

Nijanse sive

LONDON, JANUAR 1874.

Zgrada je jednako siva kao trotoar pod njom i nebo nad njom, te se čini nestalna poput oblaka, kao da će neprimetno iščeznuti. Zahvaljujući sivom kamenu od kojeg je sagrađena, stapa se sa bezličnim okolnim zgradama i izdvaja je samo jedno – patinasti natpis koji visi pokraj vrata. Čak je i upraviteljica unutra odevena u zagasitosivu boju uglja.

No ipak, čovek u sivom odelu štrči.

Kroj njegovog odela je preoštar. Drška njegovog štapa suviše uglačana pod prečistim rukavicama.

Kaže kako se zove, ali upraviteljica to zaboravi gotovo istog trena i stid ju je da ga zamoli da joj ponovi. Kasnije, pošto on potpiše neophodnu papirologiju, potpis mu je sasvim nečitak, a formular se zagubi nekoliko nedelja pošto je popunjen.

Navodi neobične kriterijume za ono što traži. Upraviteljica je zbunjena, ali posle nekoliko pitanja i pojašnjenja dovodi mu troje dece: dva dečaka i jednu devojčicu. Čovek traži da nasamo razgovara s decom i upraviteljica nevoljno pristaje.

Prvog dečaka pusti da ide posle samo nekoliko minuta razgovora. Dok dečak prolazi kroz hodnik, drugo dvoje dece gledaju u njega ne bi li im nagovestio šta da očekuju, ali on samo odmahne glavom.

Devojčicu zadrži duže, ali i nju pusti da ide, namrštenu i zbunjenu.

Upraviteljica zatim uvede drugog dečaka u prostoriju da razgovara sa čovekom u sivom odelu. Čovek mu kaže da sedne na stolicu naspram radnog stola, a on ostane da stoji kraj njega.

Ovaj dečak se ne vrpolti mnogo kao prvi. Sedi mirno i strpljivo, a njegove sivozelene oči upijaju svaki detalj prostorije i čoveka suptilno, svesne, ali ne bulje otvoreno. Tamna kosa loše mu je podšišana, kao da je berberina nešto omelo dok ga je šišao, ali očigledni su pokušaji da se frizura malo spljošti. Odeća mu je dronjava ali uredna, mada su mu

Ovo je priča o cirkusu koji dolazi nenajavljen. Jednostavno se pojavljuje niotkuda. A unutar crno-belih šatri nalazi se jedinstven svet rariteta od čije čarolije zastaje dah. To je *Le Cirque des Rêves*, viktorijanski cirkus koji isključivo noću prima posetioce. Iza kulisa tog magičnog sveta, odvija se oštra borba – duel dvoje mladih mađioničara, Selije i Marka, u kojem samo jedno od njih može da pobedi. Borba imaginacije, volje i natprirodnih moći zasjenjena je neočekivanom ljubavlju to dvoje mladih ljudi, emocijama od kojih svetlost treperi a temperatura raste. Dok se opasno nadmetanje nastavlja, napetost cirkusanata postaje sve jača, a ljudske sudbine bivaju sve neizvesnije.

Noćni cirkus je debitantski roman američke autorke Erin Morgenstern ispunjen neobičnim sudbinama, ljubavlju i pohlepom smeštenim u čarobnu viktorijansku atmosferu cirkusa s početka 20. veka. Ova priča nas uvlači u nesvakidašnji svet savršenih opisa i fantastične mašte koji će nas opiti kao pelin i obasuti halucinacijama.

„*Noćni cirkus* će se dopasti romantičarima, ljubiteljima istorijskih priča, magije cirkusa i misterija, svim zanesenjacima koji žude za dobrom pričom... Knjiga puna čarolije i iluzije koje vam neće dati mira.”

– *Bookreporter*

„Čitajući ovu knjigu, poželete da pobegnute i da se pridružite prvom cirkusu koji bude došao u vaš grad.”

– *USA Today*

„Knjiga koja će prikovati vašu pažnju i koja će vas odvesti u mračni svet fascinacije, u područje snova u kojem ćete poželeti i da ostanete.”

– *Tea Obrecht, pisac knjige „Tigrova žena”*

Erin Morgenstern (1978) je pisac i multimedijalni umetnik. Živi u Bostonu.

Čarobna knjiga

WWW.CAROBNAKNJIGA.COM